

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.

☐ กฎหมายใหม่

☒ แก้ไข/ปรับปรุง

☐ ยกเลิก

ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนการปฏิรูปประเทศ

☒ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
ในประเด็นการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรม
ที่พึงประสงค์ โดยการสร้างความเข้มแข็งในสถาบันทางศาสนา ปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชน
เป็นฐาน รวมถึงประเด็นการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สติปัญญา และสังคม
โดยการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ และการสร้าง
สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี

☒ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ
ภาครัฐ ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชน
และประโยชน์ส่วนรวม” โดยกฎหมายต้องมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงและมีกฎหมาย
เท่าที่จำเป็น

☒ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งมีเป้าหมาย
คือเศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนและมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น โดยสอดคล้องกับ
ประเด็นสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว โดยรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวระดับ
โลก มุ่งพัฒนาธุรกิจด้านการท่องเที่ยวให้มีมูลค่าสูงเพิ่มมากยิ่งขึ้น ประเด็นท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ สร้างแรงดึงดูด
และสิ่งจูงใจให้ไทยเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ โดยส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการจัด
ประชุมและนิทรรศการนานาชาติของโลก สร้างความพร้อมของธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่ธุรกิจ

☒ สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ในการกำหนดกลไกทางกฎหมาย
เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้ทันต่อการพัฒนาตามกระแสโลกาภิวัตน์ โดยมีการออก
กฎหมายเท่าที่จำเป็น ยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบ
อาชีพของประชาชน

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

เครื่องยนต์แอลกอฮอล์ไม่ใช่สินค้าธรรมดา เครื่องยนต์แอลกอฮอล์เป็นสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ก่อให้เกิดผลกระทบมากมายหลายด้านทั้งกับตัวผู้บริโภคเองและสุขภาพ รวมถึงสังคมโดยรวมและเศรษฐกิจของประเทศ รัฐจึงกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมเครื่องยนต์แอลกอฮอล์ ลดขนาดของปัญหาและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น หนึ่งในมาตรการสำคัญ คือ มาตรการจำกัดการเข้าถึง โดยการกำหนดเวลาห้ามขายเครื่องยนต์แอลกอฮอล์ ตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องยนต์แอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องยนต์แอลกอฮอล์ในวันหรือเวลาที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ประกาศกำหนด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการนโยบายเครื่องยนต์แอลกอฮอล์แห่งชาติ โดยประกาศดังกล่าวจะกำหนดเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นใด ๆ เท่าที่จำเป็นไว้ด้วยก็ได้ อาศัยอำนาจตามมาตราดังกล่าวจึงได้มีการออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องยนต์แอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยกำหนดห้ามขายเครื่องยนต์แอลกอฮอล์ในเวลาอื่น นอกจากตั้งแต่เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา และตั้งแต่เวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา โดยมีข้อยกเว้นสำหรับการขายในอาคารทำอาภาศยานนานาชาติ และการขายในสถานบริการซึ่งเป็นไปตามกำหนดเวลาเปิดปิดของสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ นายกรัฐมนตรีได้นำเสนอในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีว่า โดยที่รัฐบาลประกาศนโยบายให้ปี ๒๕๖๘ เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวไทย Amazing Thailand Grand Tourism and Sports Year 2025 โดยจะได้ส่งเสริมการจัดเทศกาลระดับโลกต่าง ๆ รวมถึงการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดทั้งปีทั้งในเมืองหลักและเมืองน่าเที่ยว ซึ่งจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว อาทิ โรงแรม ร้านอาหาร และสถานบริการอื่น ๆ แต่ยังมีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับข้อจำกัดทางกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันเกี่ยวกับการขายเครื่องยนต์แอลกอฮอล์ให้นักท่องเที่ยว จึงมอบหมายให้กระทรวงสาธารณสุขศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการขายเครื่องยนต์แอลกอฮอล์ที่เป็นอุปสรรคและข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ รวมถึงการกำหนดเวลาห้ามขายเครื่องยนต์แอลกอฮอล์ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความสงบเรียบร้อยของสังคม ความปลอดภัยของประชาชน ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรค ได้นำเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการนโยบายเครื่องยนต์แอลกอฮอล์แห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๘ ซึ่งที่ประชุมมีมติมอบหมายให้คณะกรรมการควบคุมเครื่องยนต์แอลกอฮอล์ พิจารณามาตรการควบคุมเวลาขายเครื่องยนต์แอลกอฮอล์ โดยเพิ่มข้อยกเว้นสำหรับการขายเครื่องยนต์แอลกอฮอล์ในโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม และในการประชุมคณะกรรมการควบคุมเครื่องยนต์แอลกอฮอล์ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๘ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องยนต์แอลกอฮอล์ พ.ศ. เพื่อปรับปรุงแก้ไขประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องยนต์แอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๘ อันจะเป็นการลดอุปสรรคและข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

การจำกัดวันหรือเวลาในการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นมาตรการในการลดโอกาสในการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อลดการบริโภคของประชากร โดยอยู่ในขอบเขตของมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามแนวทาง SAFER - Alcohol Control Initiative ที่แนะนำโดยองค์การอนามัยโลกว่าเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพและคุ้มค่าสูง มีหลักฐานวิชาการรองรับ และคุ้มค่า (high - impact , evidence - based , cost effective interventions) ได้แก่ การควบคุมการเข้าถึง (S) การบังคับใช้มาตรการป้องกันการเข้าถึงหลังการดื่ม (A) การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงการรักษา (F) การจำกัดการโฆษณา (E) และการเพิ่มราคาผ่านภาษี (R) โดยมาตรการควบคุมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในมาตรการ Strengthen restrictions on alcohol availability สร้างความเข้มแข็งในการควบคุมและจำกัดการเข้าถึงทางกายภาพของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในบางประเทศรวมถึงประเทศไทยจึงมีการกำหนดมาตรการควบคุมเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ ผลการศึกษาวิจัยในหลาย ๆ ประเทศแสดงให้เห็นว่า หากมีการยกเลิกหรือเพิ่มเวลาการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะก่อให้เกิดผลกระทบมากขึ้น เช่น ข้อมูลการศึกษาจากประเทศออสเตรเลียพบว่า การขยายเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเมือง Perth เพิ่มขึ้น ๑ ชั่วโมง ทำให้มีการทำร้ายร่างกายเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๕๔ (Chikritzhs & Stockwell, 2002) มีการดื่มแล้วขับมากขึ้น ปริมาณแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดสูงขึ้น (Chikritzhs & Stockwell, 2007) และอุบัติเหตุเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๗ (Chikritzhs & Stockwell, 2006) ในประเทศไอซ์แลนด์ การขยายเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเมือง Reykjavik ทำให้มีปัญหการใช้ความรุนแรงเพิ่มขึ้น มีการดื่มแล้วขับเพิ่มขึ้น และการเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลจากอุบัติเหตุจราจรก็เพิ่มขึ้น (Ragnarsdóttir et al., 2002) ในประเทศแคนาดา การขยายเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเมือง Ontario ทำให้อัตราการเกิดอุบัติเหตุจากแอลกอฮอล์และการเสียชีวิตจากแอลกอฮอล์เพิ่มสูงขึ้น (Vingilis et al., 2006) ในประเทศนอร์เวย์ การเพิ่มเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ๑ ชั่วโมง ทำให้การใช้ความรุนแรงเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๖ (Rossow & Norström, 2012) ในประเทศเนเธอร์แลนด์ เมืองอัมสเตอร์ดัม การขยายเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น ๑ ชั่วโมง ทำให้การบาดเจ็บจากแอลกอฮอล์เพิ่มสูงขึ้น (de Goeij et al., 2015) เป็นต้น

ทั้งนี้ การลดจำนวนชั่วโมงในการขายสุราส่งผลในการป้องกันและลดผลกระทบทางลบฉับพลันจากการดื่มสุราหลายด้าน เช่น การบาดเจ็บ การเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล การทำร้ายร่างกาย การกระทำความรุนแรง อาชญากรรม เป็นต้น และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดื่มสุราไม่ได้เป็นปัญหาเฉพาะที่เกิดขึ้นกับตัวผู้ดื่มหรือใครคนใดคนหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นปัญหาของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา., ๒๕๖๐) สำหรับผลกระทบด้านสุขภาพ ข้อมูลจากสถาบันมะเร็งนานาชาติ องค์การอนามัยโลก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่า จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคมะเร็งทุกชนิดในแต่ละปีประมาณร้อยละ ๔ สัมพันธ์กับการดื่มสุรา (Rumgay, Harriet, et al., 2020) และมีผลกระทบทางสังคม โดยการดื่มสุราก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมในวงกว้างหลายลักษณะทั้งแบบเฉียบพลัน เช่น ปัญหาการใช้ความรุนแรง ทะเลาะวิวาท และอาชญากรรมต่าง ๆ ปัญหาการดื่มสุรากับการท่องเที่ยวในประเทศไทย ปัญหาการข่มขืน ข้อมูลจากการศึกษาในประเทศออสเตรเลีย แคนาดา เยอรมนี นอร์เวย์ เนเธอร์แลนด์ สวีเดน สวิสเซอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา ส่วนใหญ่เป็นงานศึกษามาตรการที่เกิดกับ on - premises และการใช้ Interrupted Time Series โดยเปรียบเทียบก่อนและหลังมาตรการหรือพื้นที่ที่เปรียบเทียบ การศึกษาส่วนใหญ่พบว่า การขยายเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้เกิดอันตรายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน จำนวนการตายในเดือนมกราคม ๒๕๖๗ ทั้งเดือนหลังดำเนินนโยบายนี้ มีคนเสียชีวิตรวม ๒๐๕ ราย เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนที่ยังไม่มีนโยบาย ๔๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๓๑ หากวิเคราะห์เฉพาะช่วงเวลา ๐๒.๐๐ - ๐๕.๕๙ น. ที่ตรงกับช่วงเวลาที่ขยายเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลังมีนโยบาย จะพบการตาย ๑๘ รายเพิ่มจากปีก่อน ๘ ราย

ตลอดเดือนมกราคม หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๐ หลายประเทศในกลุ่ม OECD ใช้นโยบายจำกัดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การจำกัดความหนาแน่นของร้านค้าปลีกจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีประสิทธิผลในการลดความวุ่นวายและความไม่สงบทางสังคม แต่ผลกระทบต่อการบริโภคยังไม่ชัดเจน การจำกัดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลากลางคืนจะลดอัตราการเกิดความรุนแรงและการบาดเจ็บ การขยายเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อาจมีผลทำให้เยาวชนพบเห็นการขายและการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ ทำให้มีทัศนคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติ ส่งผลให้แนวโน้มการเริ่มดื่มครั้งแรกที่อายุน้อยลง ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อหัวประชากรต่อลิตรเพิ่มขึ้น และมีผลต่อแนวโน้มของปริมาณการดื่มสะสมในชีวิต (lifetime consumption) ของผู้ดื่มเพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลต่อการเกิดโรค การบาดเจ็บ และการเสียชีวิตเพิ่มมากขึ้น นับเป็นความเสียหายที่ประเทศชาติต้องแบกรับทั้งจากผลกระทบโดยตรงและผลกระทบโดยอ้อม หลายประเทศที่ไม่ได้มีการผ่อนปรนมาตรการและยังคงจำกัดเวลาในการซื้อขาย โดยเฉพาะในช่วงยามค่ำคืน เช่น ประเทศรัสเซีย พบว่าระดับการบริโภคลดลง ประเทศสวีเดนและเยอรมนี พบว่าจำนวนผู้มารักษาตัวในโรงพยาบาลอันเนื่องมาจากอาการเมาสุราลดลง โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นหนุ่มสาว ประเทศลิทัวเนีย พบว่าจำนวนการเกิดอุบัติเหตุทางถนนและการบาดเจ็บที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลงเป็นอย่างมาก^๑

จากผลการศึกษาประสิทธิผลของการจำกัดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการลดเวลาขายลงที่ ๑.๕ - ๗ ชั่วโมง พบว่าสามารถลดการบริโภค ยอดขาย การใช้ความรุนแรง อาชญากรรม อุบัติเหตุ และการเข้ารับการรักษายาบาลที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ได้อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนรายงานการศึกษผลกระทบจากการเพิ่มวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เพิ่มขึ้น ๑ - ๖ ชั่วโมง พบว่าทำให้ยอดขาย การบริโภค การใช้ความรุนแรง อาชญากรรม อุบัติเหตุ การเข้ารับการรักษายาบาล และการเสียชีวิตที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ^๒ ดังนั้น การจำกัดเวลาในการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะช่วยลดโอกาสในการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การควบคุมเหล่านี้น่าจะสามารถมุ่งเน้นไปที่การลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประชากรทั่วไป หรือลดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉพาะทาง อาทิ การใช้ความรุนแรง พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในสถานบันเทิงยามค่ำคืน โดยการจำกัดชั่วโมงที่อนุญาตในการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มักจะมุ่งเน้นไปที่การลดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงตอนกลางคืน โดยมีหลักฐานชัดเจนว่าการเปลี่ยนแปลงเวลาซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงกลางคืน มีผลต่อการเกิดความรุนแรงในบริเวณโดยรอบสถานบันเทิง และมาตรการนี้สามารถนำไปใช้กับร้านที่ไม่มีที่นั่งดื่ม โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความสับสนในการซื้อสำหรับผู้ที่อยู่ในระหว่างการดื่มสุราอยู่แล้ว จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นรัฐจึงสมควรกำหนดมาตรการควบคุมเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์^๓

^๑ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 'หนังสือปกขาว เล่ม ๓ ความจริงของปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่อง ข้อมูลวิชาการสำหรับโต้แย้งการลดหย่อนมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์' (๒๕๖๗). ๑ - ๓ น.

^๒ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 'มาตรการควบคุมการบริโภคและปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์' (พลเทพ วิจิตรคุณากร คำนวน อึ้งชูศักดิ์ พิมพ์ครั้งที่ ๑, ๒๕๖๗) ๑๒๕ - ๑๒๖ น.

^๓ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 'หนังสือปกขาว เล่ม ๓ ความจริงของปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่อง ข้อมูลวิชาการสำหรับโต้แย้งการลดหย่อนมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์' (๒๕๖๗) (อ้างแล้ว).

ในการแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๗ นายกรัฐมนตรีได้กล่าวว่า ประเทศไทยกำลังเผชิญความท้าทายหลายประการ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจที่เติบโตน้อยกว่าศักยภาพจริง ปัญหาหนี้สินเรื้อรัง ความเหลื่อมล้ำ สิ่งแวดล้อม สังคมและการเมือง โดยประเทศไทยมีศักยภาพที่แข็งแกร่งแต่ต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ทั้งปัญหาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่รายได้ไม่พอรายจ่าย ปัญหาหนี้สินครัวเรือนที่มีมูลค่ากว่า ๑๖ ล้านล้านบาท หรือมากกว่าร้อยละ ๙๐ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ปัญหาคุณภาพของคนไทยในวัยทำงานลดลง ในขณะที่การเข้าสู่สังคมสูงวัยและการกระจายรายได้ของภาครัฐในการดูแลสวัสดิการและงบประมาณด้านสาธารณสุขมีแนวโน้มจะสูงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัญหาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งรองรับแรงงานกว่าร้อยละ ๓๒ - ๓๕ ของแรงงานทั้งหมด และมีมูลค่าประมาณร้อยละ ๓๕ ของ GDP กำลังประสบปัญหาสภาพคล่อง และสัดส่วนหนี้เสีย (NPLs) ต่อสินเชื่อรวมของ SMEs ที่เพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ ๗.๖ ซึ่งเป็นผลจากกำลังซื้อภายในประเทศที่ชะลอตัวลงกระทบต่อความสามารถในการจ้างงาน การปรับค่าจ้างแรงงาน กลายเป็นข้อจำกัดในการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วนที่รัฐบาลจะต้องเร่งสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ โดยมีนโยบายเร่งด่วน อาทิ การผลักดันให้เกิดการปรับโครงสร้างหนี้ทั้งระบบ การดูแลและส่งเสริมพร้อมกับปกป้องผลประโยชน์ของผู้ประกอบการไทยโดยเฉพาะ SMEs การเร่งกระตุ้นเศรษฐกิจ การเร่งส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งรัฐบาลจะต่อยอดการพัฒนาของภาคการผลิตและการบริการ เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน โดยหนึ่งในสิ่งที่รัฐบาลจะดำเนินการ คือ การส่งเสริมการยกระดับภูมิปัญญาไทยไปสู่วัฒนธรรมสร้างสรรค์ (Creative Culture) เพื่อส่งเสริม Soft Power ของประเทศ สนับสนุนและส่งเสริมการปรับใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน (Local Wisdom) ซึ่งเป็นศักยภาพและทุนทางวัฒนธรรมของประเทศไทย ทั้งอาหารท้องถิ่นไทย ผ้าไทย มวยไทย ศิลปะการแสดงไทย ดนตรีไทย ผสมผสานกับศิลปะร่วมสมัย รวมถึงสุราชุมชน เพื่อยกระดับสินค้าโครงการ OTOP ปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่ส่งสมต่อเนื่องมากกว่า ๑๐ ปี และถูกซ้ำเติมด้วยโรคโควิด - 19 ทำให้ระดับหนี้สาธารณะอยู่ในระดับที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากไร้ซึ่งมาตรการทางการเงินและการคลังที่เอื้อต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ คาดว่าประเทศจะมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับไม่เกินร้อยละ ๓ ต่อปี ซึ่งจะส่งผลให้ระดับหนี้สาธารณะของประเทศใกล้เคียงเพดานที่ร้อยละ ๗๐ ของ GDP ในปี ๒๕๗๐^๔

จากรายงานภาวะเศรษฐกิจไทยปี ๒๕๖๖^๕ กิจกรรมในภาคบริการ โดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยวฟื้นตัวต่อเนื่อง โดยมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในปี ๒๕๖๖ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนตามการเพิ่มขึ้นของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางระยะใกล้ (Short - haul) ขณะที่รายรับภาคการท่องเที่ยวฟื้นตัวไม่เร็วเท่ากับการฟื้นตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่ม Short - Haul ที่ใช้จ่ายน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวทั้งหมด และพฤติกรรมการใช้จ่ายที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการระบาดของโรคโควิด - 19 โดยจำนวนวันพำนักรับรองลดลง ทำให้ค่าใช้จ่ายต่อทริปลดลงด้วย ในระยะต่อไปเศรษฐกิจไทยในปี ๒๕๖๗ ยังมีแนวโน้มขยายตัวสูงกว่าปีก่อน และการฟื้นตัวมีแนวโน้มกลับมาสมดุลมากขึ้น จากภาคท่องเที่ยวที่จะยังเป็นแรงส่งสำคัญตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่คาดว่าจะปรับเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง จากข้อมูลสำนักงานนโยบาย

^๔ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ‘คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา’ <<https://www.soc.go.th/?p=26856>> สืบค้นเมื่อ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๘.

^๕ ธนาคารแห่งประเทศไทย, ‘รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ปี ๒๕๖๖’ (๒๕๖๖)

<<https://www.bot.or.th/content/dam/bot/documents/th/thai-economy/state-of-thai-economy/annual-report/annual-econ-report-th-2566.pdf>> สืบค้นเมื่อ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๘.

และยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์^๖ ภาคการท่องเที่ยวเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยมาอย่างยาวนาน สะท้อนจากข้อมูลกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาที่ระบุว่า มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศด้านการท่องเที่ยว (Tourism GDP) ในไตรมาส ๓ ของปี ๒๕๖๗ มีมูลค่า ๖๕๐,๙๕๒ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๔.๑๖ ของเศรษฐกิจประเทศ ทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างงานในหลากหลายธุรกิจ อาทิ โรงแรม ร้านอาหาร บริการด้านคมนาคมขนส่ง การส่งเสริมภาคการท่องเที่ยวให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง มีปัจจัยที่ทำลายหลายด้าน ทั้งวิกฤตเศรษฐกิจภายในประเทศ ต้นทุนของนักท่องเที่ยว การระบาดของโรคติดต่อภัยพิบัติทางธรรมชาติ รวมทั้งความปลอดภัยและความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานในประเทศจุดหมายปลายทาง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อความเชื่อมั่นและการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ รายได้ด้านการท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับ ๓ ตัวแปรหลัก ได้แก่ จำนวนนักท่องเที่ยว (คน) x วันพักเฉลี่ย (วัน) x ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวัน (บาท) ตัวแปรค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากหากนักท่องเที่ยวมีการใช้จ่ายต่อคนต่อวันในระดับสูง ก็จะนำไปสู่การเพิ่มรายได้ด้านการท่องเที่ยว แม้จำนวนนักท่องเที่ยวจะไม่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ความผันผวนของปัจจัยภายนอกและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวถือเป็นความท้าทายที่สำคัญ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อส่งเสริมให้การท่องเที่ยวไทยเติบโตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

นอกจากภาคการท่องเที่ยวแล้ว กฎหมายเป็นอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจ เนื่องจากในการดำเนินธุรกิจย่อมสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อาทิ โรงแรม สถานบริการ แม้ว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะไม่ใช่อุตสาหกรรมดาโดยส่งผลกระทบต่อหลายด้าน รัฐจำเป็นต้องกำหนดมาตรการในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อลดขนาดของปัญหาที่อาจเกิดขึ้น แต่ด้วยสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง รัฐจึงจำเป็นต้องดำเนินการทบทวนและปรับปรุงกฎหมายที่อาจเป็นข้อจำกัดในการดำเนินธุรกิจ โดยปรับปรุงแก้ไขเท่าที่จำเป็น สอดคล้องกับ “รายงานข้อเสนอแนะเชิงนโยบายอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์”^๗ ของสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้จัดทำรายงานเพื่อศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนวทางการปรับปรุงกฎระเบียบและภาษีที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้อมูลจากผลสำรวจพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ พบว่ามีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ๑ - ๒ ครั้งต่อสัปดาห์ โดยนิยมดื่มเบียร์และสุราในร้านอาหารหรือบาร์มากที่สุด ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ รสชาติ และบรรยากาศของร้าน ทั้งยังระบุด้วยว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ประสบการณ์การท่องเที่ยวดีขึ้น และกว่าร้อยละ ๙๘ ไม่เคยประสบปัญหาหลังดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ขณะที่ผลสำรวจจากผู้ประกอบการระบุว่า “ต้นทุน-กำหนดเวลาขาย-กฎหมายห้ามโฆษณา” คืออุปสรรคสำคัญในการทำธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บวกกับภาวะเศรษฐกิจที่กำลังชะลอตัว ทำให้เริ่มและขยายธุรกิจได้ยาก ยิ่งไปกว่านั้นยังมีอุปสรรคด้านกฎระเบียบในการจัดจำหน่ายซึ่งมีการกำหนดเวลาในการจัดจำหน่ายทำให้ผู้ประกอบการเสียรายได้และสร้างความไม่สะดวกให้นักท่องเที่ยว ทีมวิจัยยังได้สรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย “การปรับกฎหมายในเรื่องเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมขึ้น” จะช่วยลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวได้ อาทิ อนุญาตให้ขายได้ในช่วงเวลา

^๖ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า, ‘สนค. จับตาแนวโน้มภาคการท่องเที่ยวไทย สู่อีกาซขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระยะยาว’ (๒๕๖๘) <<https://tpso.go.th/news/2501-0000000018>> สืบค้นเมื่อ ๗ เมษายน ๒๕๖๘.

^๗ เศรษฐกิจ, ‘นักวิชาการชงนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไทยกระตุ้นเศรษฐกิจท่องเที่ยวไทย’ (๒๕๖๗)

< <https://www.banmuang.co.th/news/economy/๓๔๔๗๑๑> > สืบค้นเมื่อ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๘

ยืดหยุ่นกว่าเดิม การปรับปรุงกฎระเบียบส่วนนี้จะช่วยลดความไม่แน่นอนและความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ รวมทั้งเพิ่มความมั่นใจในการปฏิบัติตามกฎหมายด้วย โดยมีเสียงสะท้อนจากภาคโรงแรมที่ต่างเห็นตรงกันในการขอเป็นพื้นที่ขาย ๒๔ ชั่วโมง ให้นักท่องเที่ยวมั่นใจกับดูแลตามกฎหมายได้ โดยสมาคมโรงแรมไทยเห็นด้วยกับข้อเสนอในรายงานเรื่องเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ว่ารัฐควรยกเลิกการงดขายแอลกอฮอล์ในช่วงเวลา ๑๔.๐๐ น. - ๑๗.๐๐ น. เพราะการห้ามขายในเวลาเช่นนี้ไม่ได้มีผลต่อการลดการดื่ม กฎหมายข้อนี้ประกาศใช้มานานแล้ว น่าจะมีการทบทวนโดยดูจากบริบทสังคมที่เปลี่ยนไป โดยตระหนักว่าผลิตภัณฑ์แอลกอฮอล์นั้นมีข้อดีข้อเสีย การยกระดับสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นจึงไม่ใช่เรื่องการทำให้สินค้าประเภทนี้เข้ามาอยู่ในตลาด เพื่อให้คนบริโภคได้มากขึ้นแบบเดียวกับสินค้าจำเป็น จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น รัฐจึงสมควรแก้ไขการกำหนดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยกำหนดข้อยกเว้นเพิ่มเติมสำหรับโรงแรม อย่างไรก็ตาม การกำหนดมาตรการทางกฎหมายยังต้องคงไว้ซึ่งมาตรการสำคัญในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อคุ้มครองประชาชนในด้านสุขภาพและลดผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อันเป็นแนวทางที่สมดุลกับผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งประชาชนที่สมควรได้รับการคุ้มครองด้านสุขภาพและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่อาจได้รับอุปสรรคจากการกำหนดมาตรการดังกล่าว และเป็นก้าวสำคัญของรัฐในการสร้างความสมดุลทั้งด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและด้านการคุ้มครองสุขภาพของประชาชนจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

จากข้อมูลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๖๔ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า จำนวนประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง ๑๒ เดือนที่ผ่านมา มีจำนวนเฉลี่ยประมาณ ๑๕ - ๑๗ ล้านคนในแต่ละปี เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๓๐.๐๕ ของประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปทั่วประเทศ โดยมีแนวโน้มลดลงในช่วงปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๔ - ๒๕๕๗ ปี ๒๕๖๔ มีอัตราการความชุกนักดื่มปัจจุบัน ๑๕.๙๖ ล้านคน หรือร้อยละ ๒๘ โดยลดลงจากปี ๒๕๖๐ ซึ่งมีอัตราการความชุกร้อยละ ๒๘.๔๑ เล็กน้อย ในขณะที่อัตราการความชุกของนักดื่มหน้าใหม่ในประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ - ๒๕๖๔ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และเมื่อพิจารณาเฉพาะนักดื่มหน้าใหม่ที่เป็นเยาวชน พบว่ามีความชุกเพิ่มขึ้นอย่างมากในการสำรวจปี ๒๕๖๔ ในส่วนของค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องใน ๑๐ ปีที่ผ่านมา โดยเพิ่มขึ้นเป็น ๒ เท่า^๙ ปริมาณการบริโภคแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อหัวประชากรต่อปี (Annual alcohol per capita consumption หรือ APC) ซึ่งถือเป็นตัวชี้วัดสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สำคัญ เนื่องจากปริมาณการบริโภคแอลกอฮอล์บริสุทธิ์เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาจากการดื่มแอลกอฮอล์อย่างชัดเจน ซึ่งค่า APC ของประเทศไทยค่อนข้างคงที่จนถึงปี ๒๕๖๑ และลดลงต่ำสุดที่ ๖.๐ ลิตรแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อคนต่อปี ในปี ๒๕๖๑ และเพิ่มขึ้นจนถึงปี ๒๕๖๓ และมีค่าใกล้เคียงใน ๓ ปีต่อมา^{๑๐}

^๙ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 'หนังสือปกขาว เล่ม ๑ ความจริงของปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่อง สถานการณ์ด้านการบริโภคและผลกระทบของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย' (คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ๒๕๖๗).

^{๑๐} ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 'ข้อเท็จจริงและตัวเลขเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๔' (๒๕๖๔).

^{๑๑} ข้อมูลจาก ผศ.ดร.นพ.อุดมศักดิ์ แซ่โง้ว ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการวิจัยระบบสุขภาพและการแพทย์ สำนักวิชาแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ WHO ได้เปิดตัวโครงการSAFER^{๑๑} ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการลดอันตรายจากแอลกอฮอล์ โดยถือเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพและคุ้มค่าสูง มีหลักฐานวิชาการรองรับ และคุ้มค่าโดยการกำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นหนึ่งในมาตรการจำกัดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางกายภาพตามกรอบ SAFER ซึ่งนอกจากจะมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าสูง โดยช่วยปกป้องชีวิตและลดผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบอันตรายแล้ว ยังช่วยเสริมให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDG) อีกด้วย นอกจากนี้ ที่ประชุมสมัชชาโลกได้เห็นชอบแผนปฏิบัติการแอลกอฮอล์ระดับโลก พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๓ (Global alcohol action plan 2022 - 2030) ซึ่งเป็นแผนปฏิบัติการระดับโลกเพื่อให้เกิดการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ระดับโลก เพื่อลดการดื่มแอลกอฮอล์แบบอันตราย (Global strategy to reduce the harmful use of alcohol) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดเป็นวาระสาธารณสุขที่สำคัญลำดับต้น ในส่วนของแผนกลยุทธ์ระดับโลกเพื่อลดการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบอันตรายได้รับความเห็นชอบจากการประชุมสมัชชาสุขภาพโลก ครั้งที่ ๖๓ ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๔ มีกรอบการดำเนินงาน ๑๐ ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำ การตระหนักรู้และความมุ่งมั่นทางการเมืองของรัฐบาล การตอบสนองของระบบบริการสุขภาพ กิจกรรมชุมชน นโยบายควบคุมการดื่มและขับ การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาตรการด้านราคา การลดผลกระทบของสุรานอกระบบภาษี หลังจากนั้นได้มีการประกาศใช้แผนปฏิบัติการควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Global action plan for the prevention and control of NCDs 2013–2020 (NCD-GAP) ในปี ๒๕๕๔ ซึ่งมีการขยายแผนนี้ในปี ๒๕๖๒ ถึงปี ๒๕๗๓ โดย NCD global action plan ได้ระบุว่าแอลกอฮอล์เป็น ๑ ใน ๙ ปัจจัยเสี่ยงที่ต้องควบคุมเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย

ต่อมาองค์การสหประชาชาติได้ประกาศใช้วาระและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๗๓ (Agenda and the Sustainable Development Goals ๒๐๓๐ (SDG 2030)) โดยในส่วนของเป้าหมายด้านสุขภาพ มีการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานเป็นค่าปริมาณการดื่มต่อหัวประชากรต่อปี จำนวนและอันตรายของการดื่มหนัก การป่วย การตายให้ลดลง ทั้งนี้ เป้าหมายของแผนปฏิบัติการแอลกอฮอล์ระดับโลก พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๓ เป็นไปเพื่อเสริมประสิทธิภาพของการดำเนินงานตาม Global strategy to reduce the harmful use of alcohol ให้เป็นงานด้านสาธารณสุขที่สำคัญอันดับต้น ลดการเจ็บป่วยและการตายจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงผลกระทบทางสังคมให้ได้มากกว่าแนวโน้มปกติ ตลอดจนพัฒนาสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของประชากรโลก โดยแผนปฏิบัติการฉบับนี้มีกรอบปฏิบัติการด้านที่ ๑ การนำมาตรการที่มีผลกระทบสูงมาใช้ในประเทศ ซึ่งมีเป้าหมายระดับโลก ๑.๑ คือภายในปี ๒๕๗๓ มีการลดการใช้แอลกอฮอล์ที่เป็นอันตรายอย่างน้อยร้อยละ ๒๐ จากปี ๒๕๕๓ และเป้าหมายระดับโลก ๑.๒ ภายในปี ๒๕๗๓ ประเทศทั่วโลกร้อยละ ๗๐ ได้นำเสนอ เรงรัด หรือรักษาการใช้แนวนโยบายและมาตรการที่มีผลกระทบสูง^{๑๒} ประเทศไทย

^{๑๑} World Health Organization, 'The Technical Package SAFER A WORLD FREE ALCOHOL RELATES HARM' (2019) < <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/330053/9789241516419-eng.pdf?sequence=1> > accessed 13 March 2025.

^{๑๒} ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 'หนังสือปกขาว เล่ม ๒ ความจริงของปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่อง กรอบมาตรการ SAFER แผนปฏิบัติการแอลกอฮอล์ระดับโลก พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๓ นโยบายและแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ เพื่อลดอันตรายจากการดื่มแอลกอฮอล์' (คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๖๗).

ได้ดำเนินการสอดรับกับนโยบายระดับโลกด้วยการอนุมัติ "แผนปฏิบัติการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐)"^{๑๑} ซึ่งมุ่งลดการบริโภค ควบคุมพฤติกรรมเสี่ยง และสร้างระบบสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพเพื่อบรรเทาผลกระทบของแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพและสังคม โดยแผนดังกล่าวได้ปรับปรุงมาจากมาตรการ SAFER ขององค์การอนามัยโลก จะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้นำแนวปฏิบัติขององค์การอนามัยโลกมาปรับใช้ โดยการกำหนดหน่วยงานของรัฐในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลักดันให้มีการออกมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บางส่วน เช่น การห้ามขายให้เด็ก การห้ามโฆษณา เป็นต้น จนกระทั่งต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีการประกาศยุทธศาสตร์ระดับชาติ ได้แก่ ยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๖๓ หลังจากที่แผนยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติสิ้นสุดลง คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนปฏิบัติการด้านการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ โดยมีเป้าหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแผนปฏิบัติการดังกล่าวไปดำเนินการ ซึ่งยุทธศาสตร์ระดับชาติเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการดำเนินการในภาพรวมของการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับประเทศ จากสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และแนวโน้มนโยบายระดับชาติและระดับโลก รัฐจึงยังสมควรคงไว้ซึ่งมาตรการในการจำกัดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อให้ไปถึงเป้าหมายดังกล่าว

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้มีแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดผลอันพึงประสงค์ในการมีกฎหมายที่ดี และมีเพียงเท่าที่จำเป็นตามหลักการของมาตรา ๒๕๘ ค. ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ได้กำหนดกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ จำนวน ๕ กิจกรรม ได้แก่ ๑) มีกลไกยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่สร้างภาระ หรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม ๒) จัดให้มีกลไกทางกฎหมาย เพื่อให้มีการพิจารณาปรับเปลี่ยนโทษทางอาญาที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงให้เป็นโทษปรับเป็นพินัย เพื่อลดผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ๓) จัดให้มีกลไกกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ควบคุม กำกับดูแล และบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย ๔) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย และ ๕) จัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมกฎหมายเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกัน เพื่อความสะดวกในการใช้งาน ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวจะส่งผลประโยชน์ในการลดภาระของการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพให้กับประชาชน และภาคธุรกิจโดยรวม รวมทั้งสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย ตลอดจนประชาชนสามารถเข้าถึงกฎหมายได้โดยสะดวกและเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้โดยง่าย ผู้ประกอบการร้านค้า และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว สามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่ ซึ่งแผนดังกล่าวมีเป้าหมาย คือ กฎหมายและกระบวนการที่ล้ำสมัย ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรม สร้างภาระแก่ประชาชนและเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพได้รับการยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุง

คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีบันทึกคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สร้างสมดุลกับนโยบายอื่นของภาครัฐ เรื่องเสร็จที่ ๑๑๗๕/๒๕๖๖ เสนอแนะให้กระทรวงสาธารณสุขมีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่ม

^{๑๑} สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 'แผนปฏิบัติการด้านควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับชาติ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐)' (๒๕๖๕) <<https://ddc.moph.go.th/uploads/publish/1380520230203042219.pdf>> สืบค้นเมื่อ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๘.

แอลกอฮอล์ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่แท้จริง เกิดความเป็นธรรม ไม่เป็นการสร้างอุปสรรคหรือก่อความเดือดร้อนแก่ผู้เกี่ยวข้องเกินสมควร และสอดคล้องกับหลักการแห่งมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับมาตรการส่งเสริมประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวและการใช้จ่ายตามที่กระทรวงการคลังเสนอ โดยมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการ ซึ่งหนึ่งในมาตรการ คือ การปรับปรุงกฎหมายเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว

เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ นายกรัฐมนตรีได้ประกาศเปิดปี Amazing Thailand Grand Tourism and Sports Year 2025 โดยยกกลยุทธ์ ๕ Grand รวมถึงร่วมมือกับพันธมิตรทุกภาคส่วน เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวด้านต่าง ๆ เช่น การจัด Event การสนับสนุนสิทธิประโยชน์ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว พร้อมยกระดับมาตรการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย เพื่อตอกย้ำความตั้งใจในการผลักดันประเทศไทยเป็น Tourism Hub ระดับโลก และส่งสัญญาณความพร้อมเชิญชวนนักท่องเที่ยวทั่วโลก โดยกล่าวว่า การท่องเที่ยวไทยเป็นตัวขับเคลื่อน GDP ของประเทศ โดยเฉพาะในช่วงการเปลี่ยนผ่านภาคอุตสาหกรรมไทยสู่อุตสาหกรรมดิจิทัล จึงต้องสร้างการเติบโตที่มากขึ้น ทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวและเม็ดเงินที่ใช้จ่ายต่อหัว ด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และการคมนาคมขนส่ง รวมถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบ Man-made Tourism ให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั่วโลก พร้อมต่อยอดเทศกาลศิลปวัฒนธรรมไทยด้วยการเสริมความสร้างสรรค์ รวมถึงจัดให้มีเทศกาลใหม่ระดับโลก เพื่อเสริมจุดแข็งสร้างความโดดเด่น และความได้เปรียบในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ท่ามกลางสภาวะความผันผวนของเศรษฐกิจโลกและสถานการณ์ความไม่แน่นอนต่างๆ รัฐบาลจึงประกาศให้ปี ๒๕๖๘ เป็นปี Amazing Thailand Grand Tourism and Sports Year 2025^{๑๔}

เป้าหมายของการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายฉบับนี้ จึงเป็นการคุ้มครองสุขภาพของประชาชนและลดผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยยังคงไว้ซึ่งมาตรการหลักในการจำกัดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยการกำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ตามเดิม กล่าวคือ ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาอื่นนอกจากตั้งแต่เวลา ๑๑.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๔.๐๐ น. และ ๑๗.๐๐ น. ถึงเวลา ๒๔.๐๐ น. โดยปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมข้อยกเว้น ดังนี้ ปรับปรุงแก้ไขข้อยกเว้น จากเดิม “การขายในอาคารท่าอากาศยานนานาชาติ” แก้ไขเป็น “การขายในอาคารที่ให้บริการแก่ผู้โดยสารภายในสนามบินที่ให้บริการเที่ยวบินระหว่างประเทศ” เพื่อให้สอดคล้องกับถ้อยคำตามประกาศสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย เรื่อง รายชื่อสนามบินที่ให้บริการเที่ยวบินระหว่างประเทศ (International Airport) พ.ศ. ๒๕๖๖ และเพิ่มเติมข้อยกเว้นสำหรับการขายในโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม โดยร่างประกาศฉบับนี้มีหลักการสำคัญในการกำหนดมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อจำกัดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อันจะช่วยลดปัญหาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยมีการพิจารณาผลกระทบอย่างรอบด้าน ทั้งด้านการคุ้มครองสุขภาพ และสังคม รวมถึงด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นแนวทางที่สมดุลกับผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งประชาชนที่สมควรได้รับการคุ้มครองด้านสุขภาพ และผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่อาจได้รับอุปสรรคจากการกำหนดมาตรการดังกล่าว อีกทั้งยังคงไว้ซึ่งหลักการที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย

^{๑๔} รัฐบาลไทย, ‘นายกรัฐมนตรี และ รมว.ท่องเที่ยว ประกาศเปิดปี Amazing Thailand Grand Tourism and Sports Year 2025 ประกาศจุดพลังเที่ยวไทยสุดยิ่งใหญ่ จัดเต็มทุกความพิเศษดึงดูดนักท่องเที่ยวเดินทางตลอดทั้งปี’ (๒๕๖๘) <<https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/93008>> สืบค้นเมื่อ ๗ เมษายน ๒๕๖๘.

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีการกำหนดมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งมาตรการควบคุมฉลาก บรรจุภัณฑ์ พร้อมทั้งข้อความคำเตือนของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผลิตหรือนำเข้า มาตรการควบคุมวันหรือเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาตรการควบคุมสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาตรการควบคุมอายุและอาการของผู้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาตรการควบคุมวิธีการหรือลักษณะการขายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และมาตรการควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการกำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นไปตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งได้กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาอื่น นอกจากตั้งแต่เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา และตั้งแต่เวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา โดยมีข้อยกเว้นสำหรับการขายในอาคารท่าอากาศยานนานาชาติ และการขายในสถานบริการซึ่งเป็นไปตามกำหนดเวลาเปิดปิดของสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ นอกจากมาตรการเชิงกฎหมายแล้ว หน่วยงานยังมีการกิจสนับสุนอื่น ๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประกอบด้วย เช่น การรณรงค์เพื่อให้ประชาชนและผู้ประกอบการรับรู้รับทราบกฎหมายและปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นต้น

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหานี้อย่างไร (ถ้ามี)

จากการศึกษามาตรการควบคุมเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของต่างประเทศ^{๑๕} พบว่านอกจากประเทศไทยยังมีประเทศอื่น ๆ ที่มีการกำหนดมาตรการควบคุมเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เช่นเดียวกัน อาทิ

(๑) ประเทศออสเตรเลีย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศออสเตรเลีย มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ในเรื่องการจำหน่าย การจัดหาและการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การลดการเกิดอันตรายและความเจ็บป่วยของประชาชน อันเนื่องมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการออกใบอนุญาต และการกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวงการอุตสาหกรรม ทั้งนี้ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น เป็นกฎหมายที่รัฐแต่ละรัฐบัญญัติขึ้นเอง เช่น Liquor Act 1982 ของรัฐนิวเซาท์เวลส์ (New South Wales) Liquor Licensing Act 1988 ของรัฐเวสเทิร์นออสเตรเลีย (Western Australia) Liquor and Accommodation Act 1990 ของรัฐแทสมาเนีย (Tasmania) Liquor Act 1992 ของ รัฐควีนส์แลนด์ (Queensland) Liquor Licensing Act 1997 ของรัฐเซาท์ออสเตรเลีย (South Australia) Liquor Control Reform Act 1998 ของรัฐวิกตอเรีย (Victoria) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม กฎหมายควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของแต่ละรัฐนั้น มีการบัญญัติหลักเกณฑ์การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้คล้ายกันแตกต่างกันเพียงรายละเอียดปลีกย่อย อาทิ อัตราค่าปรับ เวลาเปิดปิดของสถานที่ที่ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

^{๑๕} ชนกธิดา ศิริวัตร, ‘มาตรการควบคุมวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ : ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ’ (สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค, ๒๕๖๗).

สำหรับมาตรการควบคุมเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความแตกต่างกันไปในแต่ละรัฐ โดยส่วนใหญ่จะแยกตามประเภทของใบอนุญาต เช่น Liquor Act 1982 ของรัฐนิวเซาท์เวลส์ (New South Wales) กำหนดว่าใบอนุญาตขายสุราของโรงแรม สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างเวลา ๐๕.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา ยกเว้นวันอาทิตย์ให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๒.๐๐ นาฬิกา แต่ถ้าเป็นใบอนุญาตขายสุราของร้านอาหาร สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างเวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา ยกเว้นวันอาทิตย์ ให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างเวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๒.๐๐ นาฬิกา ส่วน Liquor Licensing Act 1988 ของรัฐเวสเทิร์นออสเตรเลีย (Western Australia) กำหนดว่าผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราของโรงแรมสามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ระหว่างเวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา ส่วนผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราของร้านค้า สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ระหว่างเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๒.๐๐ นาฬิกา และผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราของร้านอาหารสามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ๒๔ ชั่วโมง เป็นต้น

(๒) ประเทศสหรัฐอเมริกา มาตรการควบคุมเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นหนึ่งในนโยบายควบคุมการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งแต่ละมลรัฐอาจมีกฎหมายที่กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการควบคุมเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แตกต่างกัน อาทิ มลรัฐเท็กซัส (Texas) มาตรการควบคุมเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีการกำหนดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งนำไปใช้ทั่วทั้งมลรัฐไว้ได้แก่ วันจันทร์ถึงวันศุกร์สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ระหว่างเวลา ๐๗.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา วันเสาร์สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ระหว่างเวลา ๐๗.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๐๑.๐๐ นาฬิกาของวันถัดไปวันอาทิตย์ หากเป็นร้านอาหารหรือสถานบริการ (On - premise license) สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ระหว่างเวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา แต่หากเป็นร้านสะดวกซื้อหรือ ร้านขายของชำ (Off - premise license) สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ระหว่างเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา มลรัฐจอร์เจีย (Georgia) แต่ละมณฑลจะกำหนดเวลาขายก่อนเวลาเริ่มต้น และเลิกขายหลังเวลาสิ้นสุดไม่ได้ กล่าวคือ ในวันจันทร์ถึงวันเสาร์ การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมลรัฐจอร์เจียไม่สามารถเริ่มต้นก่อนเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา และไม่สามารถสิ้นสุดหลังเวลา ๒๓.๔๕ นาฬิกา ในวันอาทิตย์ การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมลรัฐจอร์เจียไม่สามารถเริ่มต้นก่อนเวลา ๑๒.๓๐ นาฬิกา และไม่สามารถสิ้นสุดหลังเวลา ๒๓.๓๐ นาฬิกา อย่างไรก็ตาม แต่ละมณฑลอาจจำกัดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มเติมได้

(๓) ประเทศอังกฤษ ปัจจุบันไม่มีการควบคุมเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามารถขายได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง แต่หมายความว่าในหนึ่งวันสามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เวลาใดก็ได้ ซึ่งอาจกำหนดระยะเวลาที่แตกต่างกันออกไป เช่น วันธรรมดาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลากลางวันและปิดในเวลากลางคืน ส่วนวันหยุดสุดสัปดาห์ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งกลางวันและกลางคืน เป็นต้น

(๔) ประเทศนอร์เวย์ กฎหมายที่ใช้ในการควบคุมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ Act on the Sale of Alcoholic Beverages, etc. (Alcohol Act) โดยในกฎหมายฉบับดังกล่าวได้มีการกำหนดมาตรการควบคุมเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านค้าของ Vinmonopolet สามารถเกิดขึ้นได้ ตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา หากเป็นวันธรรมดา สามารถขายได้ตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา ยกเว้นวันอาทิตย์ วันหยุดนักขัตฤกษ์ และวันก่อนวันพระเยซูเสด็จสู่สวรรค์ (Ascension Day) การขายปลีกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผลิตขึ้นภายในสถานประกอบการ และการขายปลีกในสถานที่เดียวกับสถานที่ที่ได้รับอนุญาตให้บริการ สามารถเกิดขึ้นได้ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา อย่างไรก็ตาม สภาประจำเมืองอาจจำกัดหรือขยายเวลาเปิดทำการของร้านค้าปลีกทั้งหมดหรือเฉพาะราย ทั้งนี้ การขายปลีกห้ามกระทำหลังเวลา ๒๐.๐๐ นาฬิกาของวันทำการ และหลังเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา

ของวันก่อนวันอาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ยกเว้นวันก่อนวันพระเยซูเสด็จสู่สวรรค์(Ascension Day) อาจถูกกำหนดห้ามขายปลีกในเวลาใดเวลาหนึ่งหรือในบางวัน นอกจากนี้ ห้ามมีการขายปลีกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในวันอาทิตย์ วันหยุดนักขัตฤกษ์ รวมถึงวันที่ ๑ และ ๑๗ พฤษภาคม

(๕) ประเทศแคนาดา กฎหมายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละท้องถิ่นของประเทศแคนาดา มีความแตกต่างกันออกไป อาทิ รัฐออนแทรีโอ (Ontario) กำหนดว่าเวลาทำการปกติสำหรับสถานประกอบการที่ได้รับอนุญาต สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ในวันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๐๒.๐๐ นาฬิกาของวันถัดไป ยกเว้นวันที่ ๓๑ ธันวาคม (New Year's Eve) สามารถขายได้ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา จนถึงเวลา ๐๓.๐๐ นาฬิกาของวันที่ ๑ มกราคม (New Year's Day) การสั่งซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งหมด จะต้องดำเนินการก่อนเวลา ๐๒.๐๐ นาฬิกา (หรือ ๐๓.๐๐ นาฬิกาของวัน New Year's Eve) โดยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งหมดจะต้องเสิร์ฟภายใน ๔๕ นาทีหลังจากเวลาสิ้นสุดที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต โดยส่วนใหญ่ จะต้องเสิร์ฟภายในเวลา ๐๒.๔๕ นาฬิกา (หรือ ๓.๔๕ นาฬิกาของวัน New Year's Eve) ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น ผู้ได้รับอนุญาตสามารถขายและให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ภายในระยะเวลาที่นายทะเบียน กำหนด การขายปลีกสามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ในวันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา ๐๗.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๓.๐๐ นาฬิกา กรณีที่เป็นการจัดส่งสินค้า สามารถกระทำได้ในวันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๓.๐๐ นาฬิกา รัฐบริติช โคลัมเบีย (British Columbia) ใน Licensee Retail Store Terms and Conditions ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยระบุว่า สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ระหว่างเวลา ๐๗.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๓.๐๐ นาฬิกา หรือตามเวลาที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ลูกค้านำจะไม่สามารถเข้าร้านค้าได้หลังจากเวลา ๒๓.๐๐ นาฬิกา หากในช่วงเวลาดังกล่าวยังมีลูกค้าอยู่ในร้าน จะต้องกระตุ้นให้ลูกค้าซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในระยะเวลาอันรวดเร็วเท่าที่จะเป็นไปได้ กรณีการจัดส่งสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามารถส่งสินค้าได้หลังจากเวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา และไม่เกินครึ่งชั่วโมง หลังจากเวลาปิดร้าน

(๖) ประเทศสิงคโปร์ มาตรการควบคุมเกี่ยวกับการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่ามีบัญญัติไว้ใน Liquor Control Supply and Consumption Act 2015 โดยกำหนดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บัญญัติให้เป็นอำนาจรัฐมนตรีในการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งรัฐมนตรีได้มีการออกคำสั่ง Liquor Control (Supply and Consumption) (Trading Hours) Order 2015 กำหนดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในพื้นที่ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Liquor Control Zone) วันธรรมดาสามารถขายได้ตั้งแต่เวลา ๐๗.๐๐ นาฬิกาและสิ้นสุดในเวลา ๒๒.๓๐ นาฬิกา วันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดราชการ สามารถขายได้ตั้งแต่เวลา ๐๗.๐๐ นาฬิกาและสิ้นสุดในเวลา ๑๙.๐๐ นาฬิกา

๔. การรับฟังความคิดเห็น

- ☒ ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว
- ☒ ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

๕.๑ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันพรรษาและวันออกพรรษา ยกเว้นการขายในอาคารที่ให้บริการแก่ผู้โดยสารภายในสนามบินที่ให้บริการเที่ยวบินระหว่างประเทศ

ดังนั้น ประกาศฉบับดังกล่าวจึงมีหลักการใกล้เคียงกับร่างประกาศฉบับนี้ โดยเป็นมาตรการจำกัดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางกายภาพ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบมาตรการ SAFER ที่องค์การอนามัยโลกแนะนำเพื่อลดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และลดผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๖๗ และร่างประกาศฉบับนี้มีฐานอำนาจมาจากมาตราเดียวกัน คือ มาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อจำกัดการเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการกำหนดมาตรการเกี่ยวกับวันและเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อีกทั้งยังมีการกำหนดข้อยกเว้นที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๖๗ ยกเว้นการขายในอาคารที่ให้บริการแก่ผู้โดยสารภายในสนามบินที่ให้บริการเที่ยวบินระหว่างประเทศ และร่างประกาศฉบับนี้ก็ยกเว้นให้กับการขายในอาคารที่ให้บริการแก่ผู้โดยสารภายในสนามบินที่ให้บริการเที่ยวบินระหว่างประเทศเช่นเดียวกัน

๕.๒ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๓ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ ข้อ ๒ ห้ามมิให้ผู้ได้รับอนุญาตขายสุราประเภทที่ ๓ ถึงประเภทที่ ๖ ตามความในกฎหมายว่าด้วยสุรา หรือบุคคลใดซึ่งกระทำการเพื่อประโยชน์ของผู้ได้รับอนุญาตขายสุราดังกล่าว จำหน่ายสุราทุกชนิดในเวลาอื่น นอกจากตั้งแต่เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา และตั้งแต่เวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมตำรวจสำหรับนครหลวงกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับจังหวัดอื่น

๕.๓ มาตรา ๑๔๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ บัญญัติห้ามผู้ใดขาย จำหน่าย จ่ายแจก หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิด ในเขตเลือกตั้งในระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวัน จนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันเลือกตั้ง

๕.๔ มาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติห้ามผู้ใดขาย จำหน่าย จ่ายแจก หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิด ในเขตเลือกตั้งในระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวัน จนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันเลือกตั้ง

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระแก่ใครบ้าง

ร่างประกาศฉบับนี้กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาอื่น นอกจากตั้งแต่เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา และตั้งแต่เวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา จึงเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ประกอบธุรกิจขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาดังกล่าวได้ และก่อภาระหน้าที่ให้ผู้ขายต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างใดก็ตาม ร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้ได้มีการผ่อนคลายมาตรการจากเดิมที่ยกเว้นให้เฉพาะการขายในอาคารท่าอากาศยานนานาชาติและการขายในสถานบริการซึ่งเป็นไปตามกำหนดเวลาเปิดปิดของสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ โดยได้เพิ่มเติมข้อยกเว้นให้กับการขายในโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม จึงไม่ได้เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพหรือก่อภาระหน้าที่ต่อประชาชนหรือผู้ประกอบการมากขึ้นแต่อย่างใด แต่เป็นการผ่อนปรนมาตรการยิ่งขึ้น

๖.๒ มีมาตรการ ป้องกัน แก้ไข คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

- ไม่มี

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

“สุราไม่ใช่สินค้าธรรมดา” เนื่องจาก “สุรา” หรือ “เครื่องดื่มแอลกอฮอล์” เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ สังคม และสิ่งแวดล้อม รายงานภาระโรคจากปัจจัยเสี่ยงของประชากรไทย พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่า ระดับน้ำตาลกลูโคสในพลาสมาสูง บุหรี่/ยาสูบ และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็น ๓ สาเหตุ

หลักของการสูญเสียปีสุขภาวะของประชากรไทย พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยคิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒ ร้อยละ ๑๒.๐ และร้อยละ ๙.๘ ตามลำดับของการสูญเสียปีสุขภาวะทั้งหมดของประชากรไทย เมื่อพิจารณาปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดการสูญเสียปีสุขภาวะจำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายมีปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดการสูญเสียปีสุขภาวะสูงที่สุด ๒ อันดับแรก ได้แก่ บุหรี่/ยาสูบ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๔ ของการสูญเสียปีสุขภาวะทั้งหมดในเพศชาย รองลงมา คือ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ ๑๔ และหากเปรียบเทียบอัตราการสูญเสียปีสุขภาวะในแต่ละปัจจัยเสี่ยงระหว่างเพศชายและเพศหญิงพบว่า ส่วนใหญ่เพศชายมีการสูญเสียปีสุขภาวะจากปัจจัยเสี่ยงสูงกว่าเพศหญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสูบบุหรี่/ยาสูบ และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังก่อให้เกิดโรคและการเจ็บป่วยกว่า ๒๓๐ ชนิดตาม ICD-10 เช่น โรคความผิดปกติของการใช้แอลกอฮอล์ โรคตับแข็ง โรคตับอ่อนอักเสบ โรคมะเร็ง เป็นต้น^{๑๖} นอกจากผลกระทบด้านสุขภาพแล้วยังก่อให้เกิดผลกระทบหลายลักษณะ ทั้งแบบเฉียบพลัน อาทิ การทะเลาะวิวาท และอาชญากรรมต่าง ๆ ปัญหาสังคมระยะยาวเรื้อรัง อาทิ ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว การสูญเสียประสิทธิภาพการทำงาน ความยากจน นอกจากนี้ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังสร้างผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านระบบต่าง ๆ ของรัฐ เช่น ระบบสุขภาพ ระบบยุติธรรมและความมั่นคง ระบบประกันภัย ระบบสวัสดิการ ระบบแรงงาน ระบบการศึกษา เป็นต้น ซึ่งสร้างความสูญเสียไปถึงระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ การกำหนดมาตรการควบคุมจะช่วยลดผลกระทบในมิติต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชน และทำให้ภาครัฐสูญเสียงบประมาณจากผลกระทบดังกล่าวน้อยลง เช่น เสียค่ารักษา พยาบาลน้อยลง อาชญากรรมลดลง ประชาชนมีสุขภาพดีขึ้น การเกิดปัญหาครอบครัวลดลง เป็นต้น ข้อมูลจากงานวิชาการแสดงให้เห็นว่า เมื่อเทียบกับต้นทุนทางสังคมและสุขภาพที่สูญเสียไปกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการดื่มหนัก การวิเคราะห์ต้นทุน - ประสิทธิภาพชี้ให้เห็นว่า การลดความหนาแน่นของจุดจำหน่ายและวันหรือเวลาในการซื้อขาย การเพิ่มอายุขั้นต่ำสำหรับการดื่มตามกฎหมาย เป็นนโยบายที่มีความคุ้มค่า (Burton *et al.*, 2017)^{๑๗} จึงจำเป็นต้องคงไว้ซึ่งมาตรการต่าง ๆ รวมถึงมาตรการจำกัดการเข้าถึงทางกายภาพ โดยกำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามร่างประกาศฉบับนี้ อย่างไรก็ตาม นอกจากประโยชน์ด้านสุขภาพและลดผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ร่างประกาศฉบับนี้ยังมีการผ่อนคลายมาตรการสำหรับการประกอบอาชีพของประชาชน โดยการเพิ่มเติมข้อยกเว้นให้กับการขายในโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม เพื่อช่วยลดอุปสรรคสำคัญในการทำธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บวกกับภาวะเศรษฐกิจที่กำลังชะลอตัว เพื่อให้ขยายธุรกิจได้ดีขึ้น การปรับกฎหมายในเรื่องเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมขึ้นนี้ จะช่วยลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวได้ การปรับปรุงกฎระเบียบส่วนนี้จะช่วยลดความไม่แน่นอนและความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ รวมทั้งเพิ่มความมั่นใจในการปฏิบัติตามกฎหมาย อีกทั้งยังช่วยลดต้นทุนของผู้ประกอบการและอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวผู้มาใช้บริการ ทำให้เกิดการจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น อันจะเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของประเทศได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งเป็นแนวทางที่สมดุลทั้งด้านสุขภาพและเศรษฐกิจ

^{๑๖} ชนกธิดา ศิริวัตร, 'มาตรการควบคุมวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ : ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ' (สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค, ๒๕๖๗).

^{๑๗} โทมัส บาร์เบอร์ และคณะ, (เชิงอรรถ ๒) ๒๕๔.

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติและบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาการเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

กรมควบคุมโรคจะดำเนินการชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้ต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้รับทราบถึงสาระสำคัญของการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย และกำหนดมาตรการเตรียมการเพื่อรองรับผลที่อาจเกิดขึ้นจากการผ่อนคลายน

มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อความอำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่

- ไม่มี

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

เมื่อร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กรมควบคุมโรคจะดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สาระสำคัญ ผ่านเว็บไซต์กรมควบคุมโรค www.ddc.moph.go.th และช่องทางอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย

- ไม่มี

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

เชิงบวก

การแก้ไขปรับปรุงประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่กำหนดห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลานอกจากตั้งแต่เวลา ๑๑.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๔.๐๐ น. และตั้งแต่เวลา ๑๗.๐๐ น. ถึงเวลา ๒๔.๐๐ น. โดยมีการกำหนดข้อยกเว้นเพิ่มเติมให้การขายในบางสถานที่ เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว กระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว และไม่เป็นข้อจำกัดต่อการประกอบอาชีพของประชาชน โดยคำนึงถึงข้อดีและข้อเสียอย่างรอบคอบ ทั้งผลกระทบต่อสุขภาพและความสงบเรียบร้อยของสังคม ความปลอดภัยของประชาชน โดยมีมาตรการในการป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชน มีการรณรงค์โดยสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจถึงผลกระทบต่อสังคมที่อาจเกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับประชาชนควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมาย

เชิงลบ

การผ่อนคลามาตรการเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในด้านที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อาจทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นการส่งเสริมการบริโภคและทำให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ง่ายขึ้น จนเกิดผลกระทบด้านลบอื่น ๆ อาทิ อุบัติเหตุ อาชญากรรม ซึ่งจะต้องกำหนดมาตรการรองรับเพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

เชิงบวก

มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยการกำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้ เป็นไปเพื่อลดผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงเพื่อความปลอดภัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ความปลอดภัยของประชาชน และความเหมาะสมของเด็กและเยาวชน

เชิงลบ

การอนุญาตให้ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ตลอด ๒๔ ชั่วโมงในโรงแรม อาจไม่ส่งผลเสียหากผู้ตี้มมีความรับผิดชอบและดูแลตนเองได้ แต่ในความเป็นจริงยังมีผู้ตี้มบางส่วนที่อาจตี้มเกินขอบเขตจนส่งผลกระทบต่อความสงบและความปลอดภัยของผู้อื่น โรงแรมเป็นพื้นที่สำหรับการพักผ่อนของผู้คนหลากหลายกลุ่ม หากมีการอนุญาตให้ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้ตลอดเวลาโดยไม่มีมาตรการรองรับที่ชัดเจน อาจก่อให้เกิดสถานการณ์ไม่พึงประสงค์ เช่น เสียงรบกวน การทะเลาะวิวาท พฤติกรรมไม่เหมาะสมในพื้นที่ส่วนรวม เป็นต้น ดังนั้น หากจะมีการปรับเปลี่ยนช้อยกเว้น ควรมีการกำหนดแนวทางควบคุมที่ชัดเจนควบคู่กันไป เพื่อให้สามารถดูแลความสงบเรียบร้อยของผู้เข้าพักรายอื่นได้

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

เชิงบวก

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้ยังคงไว้ซึ่งการกำหนดเวลาห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ กล่าวคือ ห้ามผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในเวลาอื่นนอกจากตั้งแต่เวลา ๑๑.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๔.๐๐ น. และตั้งแต่เวลา ๑๗.๐๐ น. ถึงเวลา ๒๔.๐๐ น. โดยมีการกำหนดช้อยกเว้นเพิ่มเติมให้การขายในบางสถานที่เท่านั้น ทำให้ยังคงหลักการในการคุ้มครองสุขภาพของและประชาชนเข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้ยากขึ้น รวมถึงเป็นการรณรงค์การลด ละ เลิกเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ซึ่งจะช่วยให้ดีต่อสุขภาพของประชาชน ลดความเสี่ยงต่อสุขภาพของประชาชนไม่ให้บริโภคมากเกินไป ลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุ

เชิงลบ

การผ่อนคลายมาตรการอาจทำให้เกิดการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มากขึ้น เกิดผลกระทบกับสุขภาพและสังคม เศรษฐกิจ รวมถึงสูญเสียค่าใช้จ่ายจากการรักษาพยาบาลมากขึ้น

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

เชิงบวก

การปรับปรุงแก้ไขประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้ เพื่อให้เนื้อหาเหมาะสมและชัดเจนมากขึ้น ทำให้ประชาชนทั่วไปหรือผู้ประกอบการในบางสถานที่สามารถประกอบอาชีพของตนได้ตามปกติ เนื่องจากการควบคุมการเข้าถึงของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ควบคู่กับการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้เป็นการอุปสรรคกับการประกอบอาชีพจนเกินไป และสอดคล้องกับนโยบายด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาล ถือเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ และไม่เป็นอุปสรรคในเชิงการท่องเที่ยว ทำให้กฎหมายเหมาะสมกับสภาพการณ์ สอดคล้องกับแนวคิดของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี กล่าวคือ เป็นการลดอุปสรรคในการประกอบอาชีพ พร้อมเปิดโอกาสในการสร้างรายได้แก่ผู้ประกอบการมากยิ่งขึ้น

เชิงลบ

การผ่อนปรนโดยเพิ่มเติมช้อยกเว้นให้กับบางสถานที่ดังกล่าว อาจเป็นการเพิ่มภาระให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามกฎหมาย บุคลากรทางการแพทย์และการสาธารณสุขจะต้องรับภาระเพิ่มขึ้นจากการเกิดอุบัติเหตุอันมีสาเหตุมาจากการตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ อีกทั้งงบประมาณและกำลังคนภาครัฐอาจไม่เพียงพอต่อการทำงาน

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

ไม่มีการใช้ระบบอนุญาต

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

ไม่มีการใช้ระบบคณะกรรมการ

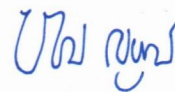
๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

ร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้มีบทกำหนดโทษอาญา เนื่องจากการจำกัดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นไปเพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ก่อให้เกิดปัญหาหลายด้าน โดยเฉพาะด้านสุขภาพ และสังคม กฎหมายอาญามีหน้าที่ในการปกป้องสังคม สร้างความปลอดภัยให้กับสังคม และการกำหนดโทษทางอาญามีประสิทธิภาพในการข่มขู่ยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดและการกระทำความผิดซ้ำ รวมถึงไม่ทำให้เกิดการกระทำความผิดแบบการกระทำความผิดนั้น เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับสังคม^{๑๔} ทั้งนี้ มาตรการนี้ไม่มีการกำหนดโทษทางอาญาเพิ่มขึ้น แต่เป็นการผ่อนปรนมาตรการมากขึ้นให้กับบางสถานที่เท่าที่จำเป็น

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครอง หรือ ดำเนินกิจการทางปกครอง

การดำเนินการตามร่างประกาศนี้ไม่ใช่คำสั่งทางปกครองหรือการกระทำทางปกครอง

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

(นายภาณุมาศ ญาณเวทย์สกุล)

อธิบดีกรมควบคุมโรค

พฤษภาคม ๒๕๖๘

สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กลุ่มพัฒนานโยบาย

โทร. ๐ ๒๕๕๑ ๙๓๑๓

โทรสาร ๐ ๒๕๕๑ ๑๔๙๓

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ kpk.alcact@gmail.com

^{๑๔} ปกป้อง ศรีสนิท, 'กฎหมายอาญาชั้นสูง' (วิญญูชน, พิมพ์ครั้งที่ ๔, ๒๕๖๖).